

Lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle asiassa

16.01.2023

Asia: VNS 13/2022vp Valtioneuvoston selonteko oikeudenhoidosta

Vankilavirkailijain liitto VVL ry (myöhemmin VVL) kiittää valtioneuvostoa erinomaisesta selonteosta.

Valtion HTV-säästöt osuivat oikeusministeriössä kaikkein rankimmin Rikosseuraamusalaan; 572 henkilötyövuotta pois vuosina 2006-2021. Vaikka säästöt ovat kohdistuneet alaamme läpi kentän, on suurin menettäjä ollut valvonta, eli meidän jäsenemme. Samaan aikaan Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa on koulutettu liian vähän uusia vartijoita, eikä jäljelle jääneitäkään virkoja saada täytettyä. Samalle ajanjaksolle osuvat myös useiden laitosten peruskorjaukset, missä isoja vankiosastoja on pilkottu pienempiin, helpommin valvottaviin yksiköihin. Tämä on vähentänyt vankien välisiä konflikteja, mutta sitoo enemmän henkilökuntaa (Aikaisemmin kaksi vartijaa vei 60 vankia ulkoiluun, nyt jokaista 10 vangin osastoa varten tarvitaan oma vartija). Samaan aikaan vangit ovat muuttuneet moniongelmaisemmiksi ja työläämmiksi.

Otamme kiitollisina vastaan mietinnön näkemyksen 400 htv:n lisäyksestä 2027 mennessä ja vielä lisää 2030 mennessä.

Haluamme kiinnittää huomiota siihen, kun poliisille ja tuomioistuimille on aikaisemmin osoitettu lisäresursseja, on rikosseuraamusala unohtunut. Nyt myös ketjun loppupää, rikosseuraamusala, on huomioitu. Seksuaalirikosten rangaistusten koveneminen tulee lisäämään vankimäärää, samoin se, että kohta poliisi ei saa säilyttää pidätettyjä enää yhtäkään yötä tiloissaan, vaan tutkintavangit siirtyvät pidätyspäivänä vankilaan (tällä hetkellä vielä viikko poliisissa). Tuomioistuimet purkavat jonojaan ja poliisin esitutkinta nopeutuu. Lisää vankipaikkoja ja valvontahenkilökuntaa tarvitaan etupainotteisesti. Henkilökunnan palkkausta ja työhyvinvointia korjaamalla sekä työnantajakuvaa kehittämällä mahdollisuudet saada rekrytoitua ja pidettyä henkilökuntaa paranevat.

Pohjoismaisessa vertailussa taaksemme jää vain Tanska, missä tehdään töitä vielä pienemmällä htv:llä/vanki. Tanskassa vanginvartijoilla on diagnosoitu post-traumaattista stressireaktio-oireyhtymää noin kolmellatoista prosentilla, kun heidän poliisivoimillaan (ja valtaväestöllä) diagnoosi on vain kolmella prosentilla. Tätä emme halua Suomeen. Norja ja Ruotsi ovat resurssineet vankeinhoidon selvästi paremmin.

Laitostemme kunto ei ole paras mahdollinen, mutta peruskorjauksella ja uudisrakentamisella se saadaan korjattua. Miksi laitostensa kuntoon vaikkakin Rise maksaa Senaattikiinteistöille vuosittain jättimäisiä vuokria?

VVL:n kanta on, että nykyinen laaja laitostensa kunto on säilytettävä. Laitoksissa on ammattitaitoinen ja kyvykäs henkilökunta, joka omaa spesifiä osaamista oman laitoksensa tarpeisiin. Suuriin

vankilakomplekseihin keskittämällä saadaan ehkä joitakin hyötyjä, mutta eivät ihmiset jätä kotejaan työn perässä. Htv:t siirtyvät, ihmiset eivät. Ja ihmiset ovat se mitä me tarvitsemme. Lisäksi rakentamalla samalle pihalle ison suljetun-, tutkinta-, ja avovankilan, ehkäpä vielä vapauttamisyksikön nousevat valvonnan riskit. Esimerkiksi isot ulkopuolisten määrät alueella ja vapaasti (omalla alueellaan) liikkuvat avolaitosvangit lisäävät mahdollisuuksia salakuljettaa luvattomia aineita ja esineitä laitokseen.

Vankilavirkailijain liiton puolesta,

Tommi Kiiala, varapuheenjohtaja